

'We zijn gewend om iets te vinden'

TEKST REMCO VAN MULLIGEN **BEELD** DUNCAN WIJTING EN PRIVÉBEZIT

Sinds drie weken is er op Facebook een groep voor mensen die zijn opgegroeid in de Vergadering van Gelovigen. Het begon als idee om herinneringen en foto's uit te wisselen. Maar de groep groeit explosief. Nu zijn er duizend leden, die niet alleen leuke dingen delen, maar soms ook irritaties, kwetsbaarheden en zelfs traumatische ervaringen.

Lianne Portier-Medema

Opgegroeid in de Vergadering van Gelovigen in de jaren tachtig of negentig? Sinds kort is er voor jou een Facebookgroep. Je zult 'm niet vinden via de zoekfunctie en je komt er alleen in op uitnodiging. Zo willen de beheerders de groei in goede banen leiden en de vertrouwelijkheid garanderen. Voor zover mogelijk natuurlijk, want het blijft internet. De groep bestaat pas sinds half juli, maar groeide door een sneeuwbaleffect zeer snel. Ieder lid kan zelf ook weer mensen uitnodigen. Na drie weken zijn er 1080 leden. Zij delen mooie herinneringen, maar stellen zich ook kwetsbaar op – en zijn soms kritisch over hoe het in de Vergadering was. Naar schatting zo'n driekwart van de groepleden is tegenwoordig niet meer gelovig of heeft zich aangesloten bij een andere kerk. De Vergadering van Gelovigen heeft een uniek karakter (zie kader); officieel geen kerk, er zijn geen voorgangers en er is geen officiële hiërarchie. De gemeenschap bracht 'slechts christenen' voort als Willem Ouwenel en Henk Medema. Maar ook bij bewuste afwezigheid van structuur en leiding ontstaan er door de jaren heen onvermeidelijk tradities en gewoontes. De Vergadering heeft een eigen cultuur en heeft haar eigen discussies – en ook helaas scheuringen.

Kampen en conferenties

De Facebookgroep vindt zijn oorsprong in de familie-app van de Medema's, legt Lianne Portier-Medema (41), een dochter van Henk, uit. 'Mijn zus Mar-

lies is voor Visie geïnterviewd over haar geestelijke achtergrond. Ze vroeg in de app of er nog dingen waren die ze absoluut moest noemen.' De uitwisseling die volgde was enthousiast, vertelt Lianne. 'Het ging over jeugdkampen, conferenties en de Grote Vergaderingen met de hele regio op Hemelvaartdag en Pinksteren. En over gebruiken: mannen en vrouwen zaten tijdens de diensten apart, tegenover elkaar.'

'Ik vind het gaaf om nu weer verstommige zang te doen'

Op 16 juli startte Marlies de Facebookgroep. Het doel was om mensen van vroeger terug te vinden en herinneringen te delen. Lianne: 'Ik ben directeur van een basisschool en ben tussen de bedrijven door mensen gaan uitnodigen voor die groep. Diezelfde avond dachten we: hé, er zijn al honderd leden.' Dat dwong hen om de toestroom van mensen beter te controleren, zodat vooral mensen lid worden die ook echt bij de doelgroep horen. Ze kregen daarbij hulp van vier anderen. Zo ontstond er rond de groep een heel team.

Tim Meijer

Niet iedereen gebruikt de groep voor herinneringen of jeugdfoto's. Er klinken ook minder positieve geluiden: over de beperkte rol van vrouwen, over exclusiviteit. Soms klinkt er kritiek op leidende figuren, die volgens de in de haast opgestelde regels niet bij naam genoemd mogen worden. Soms moeten de beheerders ingrijpen, vertelt Lianne: 'Een enkele keer moeten we tegen iemand zeggen: wil je bericht verwijderen, want anders doen we dat zelf.'

Kritische verhalen

Het hoort volgens Lianne bij de mondigheid die de Vergadering kenmerkt. 'We zijn gewend om iets te vinden. Daarom zie je dat veel mensen uit de Vergadering die in andere kerken zijn beland ook daar weer actief een eigen inbreng hebben.' Er was ook iemand die een persoonlijk verhaal over misbruik deelde. 'Sommige verhalen zijn rauw in de groep terechtgekomen', vertelt Lianne. 'Dat was schokkend om te lezen. Tegelijk zie ik dat mensen respectvol reageren: troostend, helpend. Er zitten mensen met posttraumatische gewen in de groep. Ook nu blijf ik geloven in het gedachtegoed van de Vergadering: de Heilige Geest zal het leiden. Ik hoop voor mensen die een trauma delen, dat het toch helend is geweest en dat er helpende handen komen.' De generatie voor wie de groep is opgezet, groeide op in een periode waarin de Vergadering flink veranderde. Een scharnierpunt, waarin het leiderschap wisselde en een deel van de gemeenten meer open werd richting de evangelische beweging. Lianne hoopt dat de groep nog een poos blijft bestaan, met dagelijks een of meerdere berichten. Ook bij haast levende herinneringen aan vroeger weer op. 'Niet van tevoren weten wat er gaat gebeuren als je in een dienst zit. Dat vind ik heel krachtig. Welke boodschap wordt dit keer gelbracht en door wie? Als tiener vond ik de vierstemmige zang niet leuk en zong ik liever moderne liederen. Maar nu vind ik het heel gaaf om dat weer te doen.' ■

GEEN KERK, GEEN LEDEN

In Nederland waren in 2005 ongeveer negenduizend mensen aangesloten bij een Vergadering van Gelovigen. Zij zijn niet 'lid' van een 'kerk', maar komen samen als deel van het lichaam van Christus. Zo ziet de Vergadering het zelf. Er is ook geen voorganger. In deze beweging ligt er een sterke nadruk op de persoonlijke geloofsbeleving. En ook de verwachting van de eindtijd is een belangrijk kenmerk. Daar hoort volgens de traditie van de Vergadering een plotselinge opname van rechtvaardige gelovigen bij en een duizendjarig vreedrijk. Uiterlijk zijn de diensten sober. Elke zondag wordt het avondmaal gevierd. Vrouwen en mannen zaten voorheen apart en de vrouwen moesten een rok en hoofdbedekking dragen. Er zijn 'open' en 'gesloten' Vergaderingen. De eerste richting ligt dicht bij de evangelische mainstream, terwijl de gesloten richting sterker vasthoudt aan de eigenheid en het idee de (enige) ware kerk te zijn. Dat betekent onder andere een strikt toelatingsbeleid tot het avondmaal. Bekende namen uit de Vergadering zijn wetenschapper Willem Ouwenel en uitgever Henk Medema. Ook familie-namen als Voorhoef, Fijnvandraat en Klein Haneveld zijn sterk aan de Vergadering van Gelovigen verbonden.

'We waren ervan overtuigd: de Vergadering is dé plek'

Tim Meijer (38) groeide op in de Vergadering van Gelovigen en bleef er tot enkele jaren geleden bij aangesloten. In de nieuwe Facebookgroep heeft hij enkele berichten gepost, die hij ook met deze krant deelt.

Op diverse berichten die hij in de groep las, heeft hij gereageerd: 'Zijn de verhalen niet te rigorosus? Was alles slecht?' De Facebookgroep is een mix van mooie herinneringen en kritische verhalen. Tim herkent zich daarin, maar stelt wel: 'Ik kijk niet terug met wrok, maar wel met gemengde gevoelens. Ik ben telkens op zoek naar de balans.' In een lange post deelt hij ook zijn eigen verhaal. In 1994 maakte hij als twaalfjarige voor het eerst een scheuring dwars door zijn familie en schoonfamilie heen. Vijf jaar geleden verliet hij de Vergadering en sloot hij zich aan bij de vrije baptisten. 'Wij zaten aan de gesloten, meer conservatieve kant van de Vergadering', vertelt Tim. 'Tegelijk was ook hier beweging – onder anderen Willem Ouwenel nam daar het voortouw in.'

Dat het begon te rommelen, verbaast hem niet. 'De moderne tijd ging aan ons niet voorbij; wat buiten de Vergadering gebeurde, gebeurde binnen ook. Mijn ouders waren begin jaren negentig misschien wel de eersten die eruit stapten vanwege die modernere koers. Ze wilden het oude handhaven: heiliging en afzondering. Dus geen invloeden van buiten en geen wereldlijkheid.' Daarna volgden binnen de denominatie die toen ontstond meer scheuringen. 'Als je subgroepen

'Zelfreflectie hoefde niet, want we hadden immers altijd gelijk.'

meeteel, zijn er misschien wel tien stromingen', denkt Tim. 'Binnen de Vergadering waren we ervan overtuigd: dit is dé plek. Hier is de Here in het midden. Daarmee plaats je anderen dus op de verkeerde plek. Ik kreeg daar steeds meer vragen bij.' De Vergadering waarin Tim opgroeide was volgens hem 'heel leerstellig'. 'Er was weinig ruimte om zelf te denken. Binnen-stralke leiders werd een soort eenhoudsworst gecreëerd. Je leest dit ook in de Facebookgroep dat dit mensen heeft belemmerd om geestelijk volwassen te worden.'

Tim kreeg hier steeds meer moeite mee. Toch bleef hij tot zijn 32e naar de Vergadering gaan. Hij moet er dan toch ook veel moois vinden? 'Het is ook niet zo dat ik na 32 jaar ineens het licht zag. Ik heb me heel bewust laten dopen en ben actief lid geweest van mijn gemeente. Langzaam raakte hij echter 'breder georiënteerd'. Als jongvolwassene keek hij over de kerkmuren heen en later, toen zijn kinderen op de basisschool zaten, zag hij veel moois bij andere ouders, die bij andere kerken hoorden. 'Vragen van anderen zetten mij aan het denken. Zo ontstond een zoektocht.' Binnen de conservatieve hoek van de Vergadering mist hij de zelfreflectie. 'Dat hoefde immers niet. Want we hadden altijd gelijk. Deze overtuiging grenst wel aan arrogantie. Dat heeft veel leed veroorzaakt. Ik zie veel pijn bij generatiegenoten, die generatieerf is aan de Vergadering. Het is goed om daarvan bewust te zijn of te worden. Vandaar dat ik die groep in alle voorzichtigheid deed.' In een Facebookbericht reageert Tim op iemand die opgroeien in de Vergadering ervaren heeft als hersenspoeling. 'Je werd geacht in een bepaald straatje te lopen, op een bepaalde manier te denken en je op de bijbehorende manier te gedragen', antwoordt hij. 'Er was geen (of nauwelijks) authenticiteit; de veelal ongehoorde regels waren streng.' 'Feitelijk verschilde het volgens hem per gemeente, hoewel ruimte er was voor diversiteit en discussie.

bijbelkennis

Na de scheuring van twaalf jaar geleden zijn de relaties met zijn schoonfamilie weer hersteld. Met zijn eigen ouders en een van zijn broers is er sinds 2015 geen contact meer. Terugkijken naar zijn periode negatief. 'Ik koester de mooie dingen: de bijbelkennis, we konden dagen doen over een paar bijbelverhalen. Het denken van de Vergadering is belangrijk: de eenheid als christenen, iedereen heeft iets in te brengen, de leiding van de Geest. Alleen bijken de mensen er wat minder geschikt voor te zijn.' ■